

030
TÜSTAV
İstanbul Baro Arşivi
Nebil Varay
Hayran / 1977 TBMM Sempozyumu
Genel Kuruluna sunulan

ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ İLE İLGİLİ YASALARDAKİ
ANTİDEMOKRATİK HÜKÜMLER

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

1630 Sayılı Dernekler Kanununun
antidemokratik ve anayasaya
aykırı hükümleri

Örgütlenme özgürlüğü ile ilgili ana hüküm Anayasanın 29. maddesidir. Bu hüküm de 1971 yılında değiştirilmiştir. Değişikliğe uygun olarak 1630 sayılı Dernekler Kanunu çıkarılmıştır.

1630 Sayılı Dernekler Kanununun birçok maddesi Anayasa Mahkemesince anayasaya aykırı bulunarak 18/19 ve 20/Aralık/1973 tarih ve 1973/3 Esas, 1973/37 sayılı kararı ile iptal edilmiştir. (RG. 18 Haziran 1974, Sayı 14919). Bununla birlikte Yasanın yürürlükte kalan maddelerinden bir çoğu da anayasaya aykırı ve antidemokratiktir. Öğrenci olaylarına ve derneklerine bir tepki yasası olarak çıkarıldığı gerekçesinde de açıkça ifade edilen bu yasanın tümüyle yürürlükten kaldırılarak yeni bir yasa çıkarılması en doğru yol olacaktır. Özellikle Anayasanın 29. maddesi eski haline dönüştürüldüğü takdirde buna zorunluluk doğacaktır.

1630 sayılı Dernekler Kanununun yürürlükte bulunan hükümlerinden anayasaya aykırı ve antidemokratik olanları şöylece sıralayabiliriz:

1. Yasanın 2. maddesinin (b) bendi .

Anayasa Mahkemesinin iptal kararından sonra 2. maddesinin (b) bendi şu şekli almıştır :

"Ağır hapis cezasına veya taksirli suçlar hariç olmak üzere beş yıldan fazla hapis cezasına mahkûm olanlar ile, yüz kızartıcı suçlardan yahut amacı birden fazla olan dernekleri kurmak veya yönetmek suçlarından mahkûm olanlar dışında bu kanunla kurulması yasaklanan dernekleri kurmak veya idare etmek suçlarından birinden kesin olarak hüküm giymiş olanlar ; dernek kuramazlar."

Yasanın 2 nci maddesinin (b) bendi anayasanın 29 ncu maddesinde saptanan sınırlamayı aşan ve özgürlüğün özünü ortadan kaldıran bir düzenleme niteliğindedir. Ayrıca, bu hüküm suçluyu toplum dışına iten ve temelli hak yoksunluğu doğuran bir hükümdür. Bu nedenle hukuk devleti ilkesi ile de bağdaşmayan antidemokratik bir hükümdür.

2. Yasanın 3 ncü maddesi :

Yasanın 3 ncü maddesine göre derneğin tüzel kişilik kazanabilmesi için derneklerin tüzüklerinde dernek olarak kurulma isteğini açıklaması yeter görülmemekte, tüzüklerin kurulduğu yerin en büyük mülkiye amirine verilmesi de istenmektedir.

Tüzel kişilik kazanılması için derneğin tüzel kişilik kazanma iradesini tüzüğünde açıklaması dışında tüzüğün müliye amirine verilmesi Anayasanın 29 ncu maddesindeki "herkes, önceden izin almaksızın dernek kurma hakkına sahiptir." kuralına aykırıdır. Bu hüküm idareye kuruluşu engelleme olanağı , kötüye kullanma olanağı vermektedir.

3. Yasanın 4 ncü maddesinin (e) (1) bendleri ile 2 nci fıkrası hükmü :

Yasanın 4 ncü maddesinin (e) ve (1) bendleri antidemokratik hükümlerdir. 4 ncü maddenin son fıkrası hükmü ise Anayasanın 29 ncu maddesinin 1 ve 2 nci fıkrası hükümlerine aykırıdır. Öğrencilere birden fazla "öğrenci derneği kurma" olanağının verilmemesi 29 ncu maddedeki "Herkes önceden izin almaksızın dernek kurma hakkına sahiptir." Kuralına aykırı düştüğü gibi, ikinci fıkradaki "Hiç kimse bir derneğe üye olmaya zorlanamaz, veya dernekte üye kalmaya zorlanamaz." ilkesine de

aykırıdır. Tek öğrenci derneğinin kurulabileceğini kabul etmek, öğrencileri bu derneğe üye olmaya zorlamak demektir.

4. Yasanın 6, 10 ve 11 nci maddeleri :

Yasanın 6, 10 ve 11 nci maddeleri ile kural olarak Türk ve Yabancı derneklerin Uluslararası faaliyetleri yasaklanmakta, ancak Bakanlar Kurulunca belirli koşullar altında bu faaliyetlere izin verilebileceği esası benimsenmektedir.

Yasanın 6 nci maddesi dikkatle okunduğu zaman dernek kurmada kesin yasak ve dernek kurma hakkının kullanılmasından önce izin almak düzeni getirmektedir. Bu hükümle birlikte düşünülmesi gereken 10 ve 11 nci maddeler de aynı niteliktedir. Anayasanın 10, 11, 13, 18 ve 29 ncu maddelerine aykırıdır. Polis devleti kalıntısı hükümlerdir.

5. Yasanın 35 nci maddesinin (I.) fıkrasının (b) ve (c) bendleri ile 2 nci fıkrasının (a) bendi hükmü :

35 nci maddenin I. fıkrasının (b) bendi derneklerin düşünce açıklama özgürlüğünü sınırlamaktadır. Bu nedenle Anayasaya aykırıdır. I. fıkranın (c) bendi ise derneklere silahlı kuvvetler personelinin yasal haklarını savunmayı yasaklayarak anayasanın 11 ve 19 ncu maddelerine aykırı, antidemokratik bir hüküm niteliğindedir.

35 nci maddenin II. fıkrasının (a) bendi ise derneğin çalışma özgürlüğünü sınırlamaktadır. Düşünce ve inanç özgürlüğüne sınır getirmektedir. Bu hüküm anayasanın 20 nci maddesine aykırıdır.

6. Yasanın 38 nci maddesi :

Bu madde dernek mensupları için pasaport almanın ötesinde engelleyici izin alma esası getirmektedir. Bu kişilerin dernek kurma durumunda seyahat özgürlüklerini engelleyen ve bu nedenle de Anayasa'ya aykırı bir hükümdür.

7. Yasanın 39 ncu maddesinin 3 ncu fıkrası hükmü :

39 ncu maddenin 3 ncu fıkrası hükmü derneklerce yayınlanacak bildiri, beyanname ve benzeri yayımların mahallî C. Savcılığına ve mahallî Mülkiye Amirliğine ihbarı yükümü getirmektedir.

Bu hüküm derneklerin çalışma özgürlüğünü engellemektedir. Diğer taraftan derneklerin bildiri yayınlamak gibi yasal haklarının kullanılmasını güçleştirmekte ve sebepsiz biçimde sınırlamaktadır. Bu nedenle Anayasaya aykırıdır.

8. Yasanın 42 nci maddesi hükmü :

Bu madde kolluk kuvvetlerine derneklerin merkez ve şubelerinin yönetim yerlerine, müesseselerine ve her çeşit eklentilerine mahallî Mülkiye Amirinin yazılı emri ile, her zaman girebilme yetkisi vermektedir.

Gerek 40 nci madde ile idareye tanınan dernekleri denetleme yetkisi gerek 42 nci madde ile tanınan yetki, derneklerin faaliyetlerini, çalışmalarını engelleyici niteliktedir. Özellikle dernek binalarına kolluk kuvvetlerinin mahkeme kararı aranmaksızın girebilmeleri anayasanın konut dokunmazlığı için getirdiği güvenceye aykırıdır. Dernek faaliyetlerini idarenin denetimine tâbi tutma açısından da demokratik olmayan bir hükümdür.

9. Yasanın 45 nci maddesinin 3 ve 4 ncu fıkrası hükümleri

45 nci maddenin 3 ncu fıkrası hükmü ile Valilere dernekleri faaliyetten alıkoyma yetkisi verilmiştir. 4 ncu fıkra hükmü de yapılacak işlemlere ilişkindir. Bu hüküm derneklerin çalışma ve düşünce açıklama özgürlüğünü sınırladığı gibi dernek faaliyetlerini zorlaştırmak suretile dernek kurma özgürlüğünü de sınırlamaktadır.

Bu nedenlerle Anayasaya aykırıdır³. Dernekler idarenin bu müdahale hakkı karşısında özgür faaliyetlerde bulunamayacaklardır.

10. Yasanın 46 ncı maddesinin 2 nci fıkrası hükmü :

46 ncı maddenin 2 nci fıkrası hükmüne göre mahkemece kapatılan derneklerin bütün para ve malları hazineye intikâl eder. Bu hüküm bir ceza hükmü niteliğindedir. Böylece kapatılan her dernek için uygulanacak genişliktedir. Belli yasak amaçlarla kurulan dernekler dışında böyle bir genel hükümle her kapatılan derneğin mallarının hazineye intikâl edeceği hükmü mülkiyet esaslarına ve hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmayan bir hükümdür.

11. Yasanın 53 ncü maddesinin son fıkrası hükmü :

53 ncü maddenin son fıkrası hükmüne göre öğrenci derneklerinden sadece biri kurulduğu okulun veya f kùltenin adını alabilir. Diğer dernekler bu adı alamazlar. Bu hüküm anayasanın eşitlik ilkesine aykırıdır.

12. Yasanın 56 ncı maddesinin (d) bendi hükmü :

Bu hükme göre dernek genel kurul toplantısında hazır bulunan hükümet komiseri toplantı güvenliğinin sağlanması ve toplantının sükûn içinde geçmesi için kolluk kuvvetlerinden yardım isteyebilir. Hükümet Komiserinin bu yetkisi dernek faaliyetlerini engelleyici niteliktedir. Genel Kurul çalışmalarına dışarıdan müdahale Genel Kurulun ve onun seçtiği kişilerin özgür çalışmalarını engeller.

13. Yasanın 74 ncü maddesi hükmü :

74 ncü maddeye göre başkaca hüküm bulunmayan hallerde dernekler Yasanın emredici hükümlerine aykırı davranışı genel olarak suç saymaktadır.

Bu hüküm Ceza Hukukunun genel ilkelerine aykırı olduğu gibi suçu belli etmek suretile, Kanunsuz suç olmaz ilkesini de ihlâl etmektedir. Anayasaya aykırıdır. Hukuk Devleti ilkesi ile bağdaşmaz.

14. Yasanın 75 ncı maddesinin 2 nci fıkrası Hükmü :

75 ncı maddenin son fıkrası hükmü ile meslekî kuruluşlar özel kanunlarında hüküm bulunmayan hallerde dernekler kanununun 35,36, 37,39,42 ncı maddelerine ve bunlarla ilgili müeyyidelere tâbi tutulmuşlardır.

Meslekî Kuruluşların farklı bir yapıya sahip bulunmaları ve özel yasalara tâbi olmaları nedeniyle bu kuruluşların dernekler kanununun dernek faaliyetleri ile ilgili bir çoğu anayasaya aykırı hükümlere tâbi tutulması , bu kuruluşların çalışma özgürlüğünü sınırlar. Bu nedenle Anayasaya aykırıdır.

SIYASİ PARTİLER KANUNU No. 648

(Toplanma ve Örgütlenme Özgürlüğüne Aykırı Maddeler)

Madde :2 - Siyasî Parti niteliğinde dernekleri kurma ya-
sağı :

GEREKÇE: - Bu hüküm herne kadar dernekleri ilgilendiriyor-
sa da bu kanun kapsamında yer alması nedeniyle antidemokratik niteliğini
burada da vurgulamak gerekmektedir. Bu madde ile, dünyada pek ender ve
ancak bazı antidemokratik ülkelerde rastlanır biçimde derneklerin faali-
yeti ancak bir "Hayır Cemiyeti" niteliğine indirgenmektedir. Maksat açık-
tır. Toplumsal muhalefetin değişik örgütleniş de olsa bir siyasî parti
etrafında odaklaşmasını önlemek ; siyasî partilerde görev alamayacak ki-
şilerin derneklerde görev almak yolu ile de olsa siyasete katılmalarını
önlemek .

Madde 84 - Millî Egemenliğin korunması : Siyasî Partiler
Türk Milletine ait olan egemenliğin , belli bir ...sınıfa bırakılması
amacını güdemezler.

GEREKÇE : - Bu madde bilimsel gerçekler "yok sayılarak"
düzenlenmiştir. Siyasî partilerin egemenliğin bir sınıfa bırakılması
amacını gütmelerine gerek yoktur. Çünkü zaten siyasî partiler birer sı-
nıf örgütüdürler. İktidara iseler temsil ettikleri sınıfların iktidarını
sürdürmek , muhalefette iseler temsilcisi oldukları sınıfın iktidarını
sağlamak onların bizzat varlık nedenidir. Aksi halde siyasî partile-
rin birbirlerinden hiç farkları olmazdı. Ve tek bir parti yeterli olurdu.
Tabii bunun adı da parlamenter demokrasi olmazdı.

Siyasî Partiler Kanununun antidemokratik hükümlerinin ba-
şında, belirttiğimiz gibi "sınıf gerçeğinin yok sayılması" gelmektedir.
Dünyada mevcut parlamenter demokrasilerin hiçbirinde böylesine bir düzen-
lemeye rastlanamaz. Sınıf gerçeğinin "yok sayılması" , yalnızca egemen
sınıfın iktidarına karşı diğer sınıf ve tabakaların muhalefetinin orga-
nize olmasını önleyerek egemen sınıflar iktidarını ebedî kılma amacına
yönelmiştir. Kaldı ki, eğer amaç böylece masumane (!) bir " sınıflar sa-
vaşı" nı önlemek ise yine bilimsellikten uzak kalmış demektir. Zira, sı-
nıf savaşını yaratan sınıfların örgütlenip demokratik yollarla iktidara
yürümesi değildir. Sınıflar ortaya çıktığından beri bu savaş olagelmek-
tedir. Köle-efendi, derebeyi-serf, mücadeleleri bunları örnektir. Zaten
devlet aygıtı da , çıkarları çelişen sınıflar arasında uzlaşmanın ola-
naksızlaşması ile birlikte ortaya çıkmıştır.

Sınıfların demokratik yollardan örgütlenip iktidara yürü-
mesini önlemek sonuçta yalnızca bu ezilen sınıf ve tabakaları şiddete
yönelteceğinden bu hüküm ülke bütünlüğünü korumak yönünden de ciddi sa-
kıncalar taşımaktadır, derhal kaldırılması gerekmektedir.

Madde 89 - Azınlık yaratılmasının önlenmesi:

Siyasî Partiler, T.C. Ülkesi üzerinde millî veya dinî kül-
türk farklılıklarını yahut dil farklılığına dayanan azınlıklar bulunduğuşu
ileri süremezler.

Siyasî Partiler Türk dilinden ve kültüründen gayrî dil
ve kültürleri korumak veya geliştirmek veyahut yaymak yolu ile T.C. Ül-
kesi üzerinde azınlıklar yaratacak millet bütünlüğünün bozulması amacını
güdemezler.

GEREKÇE: - Maddenin 2 nci fıkrası istenen amaca yeterlidir. Türkiye toprakları üzerinde tarih boyunca ve binlerce yıl süresince sayısız uygarlıklar, uluslar, dinler ve kültürler yaşamış ve sonra kaybolmuşlardır. ama hiç kuşkusuz birbirlerini etkileyerek. Bu gün de yaşadığımız topraklar üzerinde bu sayınlanların kalıntıları mevcuttur. Türk insanı ve kültürü geçmişteki bu uygarlıklar üzerinde oluşmuştur. Bu geçmişteki uygarlıkları siyasal endişelerle yok saymak ülkenin ve devletin gücüne ne katabilir ki ? Geçmişten arta kalan bu millî ve dini azınlıklar çoğu kez uluslararası antlaşmaların güvencesinde ülkemizde yaşamaktadırlar ; Rum Patrikliği, Ermeni Cemaati V.B. Bunların en canlı örnekleridir. Şimdi bu gerçeği ileri süren bir siyasal parti cezalandırılacak mıdır ?

Bu fıkra gereksizdir. Bütünüyle kaldırılması gerekir.

Madde 106 :- Kullanılması yasak parti adları :

Komünist, Anarşist, Faşist, Nasyonal-Sosyalist adlarıyla veya aynı anlama gelen adlarla siyasî parti kurulamaz.

GEREKÇE: 84- Madde için ileri sürdüğümüz gerekçe burada da geçerlidir. anarşizm, faşizm, nasyonal-sosyalizmin ülkeleri ve ulusları nerelere sürüklediğine tarih şahit olduğundan yasağın bu kısmı için pek birşey söylemek gerekmez. Fakat en son Franko İspanyasında bile Komünist Partinin serbest bırakılmasıyla Avrupada Komünist Partinin ülke içinde resmen kabul edilmediği tek ülkenin Türkiye olması fazla söze hacet bırakmamaktadır.

Madde 111. Fıkra B: Dördüncü kısmın hükümlerine aykırılık dolayısıyla kapatma :

GEREKÇE : Anayasanın 29. maddesinde septanan sınırlamayı aşan ve özgürlüğün özünü ortadan kaldıran bir düzenlemedir. Ayrıca bu hüküm beş yıl süre ile hak yoksunluğu doğurmakta olup hukuk devleti ilkesi ile de bağdaşmaz.

MADDE 115 - Anayasa Mahkemesi kararı ile kapatılan siyasî partinin bütün malları hazineye geçer.

GEREKÇE : Bu hüküm bazı haller dışında mülkiyet esaslarına ve hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

Madde 135- Fıkra 1 : Diğer kanunların genel olarak uygulanacak hükümleri :

GEREKÇE : Medenî Kanun ile Dernekler Kanununun bu kanuna aykırı olmayan değil bu kanuna uygun olan hükümleri uygulanmak gerekir. Siyasal Partiler gibi "siyasî hayatın vazgeçilmez unsurları" nı hula medenî Kanun ve Dernekler Kanunu'na tabi kılmak onların faaliyetlerini gereksizce kısıtlanmak demektir.

SIKIYÖNETİM KANUNU -No: 1402

(Toplanma ve örgütlenme özgürlüğüne aykırı maddeler)

Madde.3-a: Konutları ve her türlü dernek, siyasi parti, sendika, kulüp gibi teşekküllere ait binaları, işyerleri ile özel ve tüzel kişilikleri haiz (özerk müesseseler dahil) müesseseler ve bunlara ait müştenilat ve her türlü kapalı ve açık yerleri, mektup, telgraf ve sair mesuleleri ve kişilerin üzerlerini herhangi bir müracaat, talep ve karara lüzum olmaksızın aramak ve bunlardan sâbüt vasıtaları olan yahut zor alına tabi bulunan eşyayı zaptetmek .

f-) Grev, lokavt yetkilerinin kullanılmasını sürekli olarak durdurmak veya izne bağlamak:

İşgal, fiili durum, boykot ve iş yavaşlatması gibi hareketleri yasaklamak, önlemek veya önleyici tedbirleri almak!

g-) Kapalı veya açık yerlerde her türlü toplantıları veya gösteri yürüyüşlerini yasaklamak, her türlü dernek ve teşekküllerin çalışmalarını durdurmak veya bunları izne bağlamak! yeni dernek kuruluşlarını izne bağlamak!

k-) Sıkıyönetim bölgesine girmek ve bu bölgeden çıkmak isteyenler hakkında kayıtlar koymak!

l-) Sokağa çıkmayı kayıtlamak ve yasaklamak ve gerektiğinde sivil savunma tedbirlerinin tümünü veya bir kısmını aldirmek!

GEREKÇE: 3. Maddede S.Y. Komutanlığının alabileceği tedbirlerin dökümü yapılırken, bu tedbirlerin alınmasındaki zorunluluk, kaçınılmazlık, çaresizlik ön şartlarının belirtilmesi dikkate alınmamış, hiç bir objektif şart öngörülmemiş, tedbirlerin yürütülmesi, komutanlığın keyfi takdirine terk edilmiştir.

Nitekim, temel hak ve özgürlüklerden olan toplantı ve örgütlenme özgürlüklerine ilişkin her türlü davranış kesinlikle ve büyük bir keyfilikle tek bir kişinin iki dudağı arasında çıkacak tek bir sözcüğe tabi kılınmıştır. Bu, tek kelime ile, sıkıyönetim yürürlükte kaldığı sürece hukuk devletinin "iptali" demektir.

Toplantı ve gösteri yürüyüşleri, dernek çalışmaları ve yeni dernek kurmada kademeli bir kayıtlamaya bağlı tutulmuş, kayıtsız şartsız ve en kesin en ağır biçimde yasaklanma tehtidi karşısında bırakılmıştır. Hele, anayasal özgürlükler açısından çok ağır sonuçları beraberinde getiren tedbirlerin uygulanmasında hiç bir halde yargıç kararına gereksinme, görülmemiş bulunması yukarıdaki görüşlerimizi kanıtlamaktadır.

Kanunun bu maddesi anayasa madde 11/II'ye de aykırıdır. Kanun bir temel hakkı büsbütün iptal etmektedir. Halbuki ancak "sınırlayabilir." "Özüne dokunamaz".

Madde 13- Sıkıyönetim ilânına sebep olan suçları, sıkıyönetim ilânından evvel işlenmiş olanlarla, sıkıyönetim askerî mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla umumî ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı bulunan suçları işleyenlerin davalarına, suç, sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi sıkıyönetim askerî mahkemesinde bakılır.

Madde 15- Sıkıyönetim altına alınan yerlerde aşağıdaki suçlardan sıkıyönetim ilânına ve faaliyetlerine ilişkin olmaları işleyenler ve bunların suçlarına iştirak edenler bu kanunun 21. madde hükümleri saklı kalmak şartı ile sıfat, meslek ve memuriyetleri ne olursa olsun sıkıyönetim komutanı nezdindeki askerî mahkemelerde yargılanır.

...k-) Toplantı ve gösteri yürüyüşü hürriyeti hakkında kanuna muhalefetten doğan suçlar !

1-) Derneklerin, sendikaların ve mesleki kuruluşların kanunlarında mevcut kapatılmalarıyla ilgili davalar.

... S.Y.komutanı bu kanunda yazılı suçlardan sanık kişileri, sıkıyönetim komutanlığı nezdindeki askeri mahkemeye sevk ve tutuklanmaları gerekip gerekmediği hakkında bir karar alınincaya kadar gözetim altında tutabilir. Bu süre 15 günden fazla olamaz.

GEREKÇE: Bu iki maddeyi bağlantıları nedeniyle birlikte ele almak gerekmektedir.

Önce, hangi kıstasa göre getirildiği hemen anlaşılmayan bir "sıkıyönetim ilânına sebep olan suç" kavramı karşımıza çıkmaktadır. Son derece elastik, nereye çekilirse oraya gitmeye hazır olan bu kavram, Sıkıyönetim ilân edildiği sırada S.Y.komutanının da bağlı ve sorumlu olduğu yürütme organının tek yanlı dileğine göre uygulanmaya adaydır, nitekim geçmişte öyle de olagelmıştır. İktidara karşı en temel demokratik hak ve özgürlükler için sürdürülen muhalefet, daha sonra "Sıkıyönetim ilânına sebep olan suçlar" dan sayılmıştır. Böylece mevcut düzene karşı yürütülen muhalefetin hesabı kayıtsız şartsız sorulmak üzere sıkıyönetim her zaman yürütme organının ulaşmaya can attığı bir mevzi olmuştur. Gerçekten yürütme organının başının, her toplumsal muhalefet kabarışında sıkıyönetim tehdidi savurması bunun en somut kanıtıdır. Tabii toplumsal muhalefetin başında sürekli sallanan böyle bir Demoklesin kılıcı mevcut olunca iktidarı elinde tutan egemen sınıfların iktidarlarını sürdürme ve çıkarları egemen sınıflarınkine karşıt olan emekçi sınıfların taleplerini susturma amaçları da kolaylaşmış olmaktadır.

Üstelik bu "Suçlar" a sıkıyönetim ilânından evvel işlenmiş olanlar " da dahil edilerek " geçmişe yürürlü suç " kavramı Ceza Hukuk sistemimizin en temel ilkesine aykırı olarak ihdas edilmektedir. "suçun sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olması halinde dahi" yine bu kapsama dahil edilmesi bu kanunla elde edilmek istenen kaba amacı ortaya koymaktadır. Eğer bu suçlar "sıkıyönetim ilânına sebep olan suçlardan" iseler neden işlendikleri bölgede sıkıyönetim ilânına sebep olmamışlardır? O Zaman " sıkıyönetim ilânına sebep olan suç " kavramının dayanağı ne olmaktadır?

Yine 13 nci maddeye 15 nci madde ile beraber ele aldığımız takdirde görüyoruz ki, sıkıyönetimin henüz sözkonusu olmadığı bir zamanda toplanma ve örgütlenmeye ilişkin, zaten pek kısıtlı olan, haklarını kullananların tabii oldukları kanunlara aykırı hareket etmiş olmaları halinde bunların fiilleri "sıkıyönetim ilânına sebep olan suç" sayılacaktır. Ve üstelik sorgusuz sualsiz, Sıkıyönetim Askerî Mahkemesine sevk edilip edilmemelerine karar verilene kadar 15 gün gözaltında kalacaklardır.

Böylesi bir durumda mevcut iktidardan şikâyetçi yığınlar memnuniyetsizliklerini örgütlenerek ve toplantı ve gösteri yaparak ne sıkıyönetim altında ne de sıkıyönetim yokken belirtmeleri imkânsız hale getirmiştir. Sıkıyönetim altında iken tek bir kişinin emri ile bu özgürlükler kısıtlanabilmektedir; Sıkıyönetim yokken de ilerde yürütme organının denetiminde bir sıkıyönetim getirilerek bütün bu hoşnutsuzluk belirtmelerinin hesabının sorulmasının kuvvetle muhtemel olması yurttaşların elini kolunu bağlamaktadır.

S.Y.Kanununun yukarıda saydığımız maddeleri kaldırılmadığı veya emekçi sınıf ve tabakaların çıkarlarını koruyacak şekilde değiştirilmediği sürece ülkemizde toplanma ve örgütlenme özgürlüğünün sınırı egemen sınıfların izin verdiği kadar olacaktır.

SENDİKALAR KANUNU-K.No:274

(Toplanma ve örgütlenme özgürlüğüne aykırı maddeler)

M.32: Diğer Kanunların Uygulanması:

"İşçi ve İşveren sendikaları, federasyonları ve konfederasyonları Medeni Kanun ve Cemiyetler Kanununun işbu kanuna aykırı olmayan hükümlerine tabidirler".

GEREĞE: "Bu kanuna aykırı olmayan hükümler" kavramı son derece geniş ve elastik bir kavram olup, mevzuatımız içinde oldukça ileri bir nitelik taşıyan Sendikalar Kanununun bu niteliğini büyük ölçüde sınırlamaktadır. Zira M.K.ile Sendikalar K.nun düzenleniş tarihleri arasındaki uzun sürede ülkemizin ekonomik ve toplumsal koşulları kıyaslanamayacak şekilde değişmiş, en önemlisi de ortaya bir işçi sınıfı çıkmıştır. Son zamanlarda İş Hukukunun artık bir "İşçi Hukuku" olduğunun kabulü ve Medeni Hukuk öğretiminden tamamen ayrılması da görüşümüzü kanıtlamaktadır. Hele bu kanunu 12 Mart rejimi içinde bütünüyle değiştirilip anılan rejimin niteliğine uygun hale getirilen "Dernekler Kanununa" tabi kılmak büyük bir hatadır. Bunun yerine, "Medeni Kanun ve Cemiyetler Kanununun bu kanuna uygun olan hükümlerini geçerli kılmak hiç kuşkusuz daha hukuki bir düzenleme olacaktır.

TÜRKİYE SOSYAL TARİHİ VE EKİ